

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců Mgr. Jiřího Gottwalda a JUDr. Miroslavy Honusové v právní věci žalobce **Podniky města Šumperka a.s.**, se sídlem Šumperk, Slovanská 21, IČ 65138163, zastoupeného JUDr. Miroslavem Martinákem, advokátem se sídlem Šumperk, Hlavní třída 18, proti žalovanému **Krajskému úřadu Olomouckého kraje**, se sídlem Olomouc, Jeremenkova 40a, o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 14.7.2009 č.j. KUOK/57292/2009–2/937 a č.j. KUOK/58919/2009-2/937, ve věcech povolení stavebních úprav bytových domů spočívajících ve zřízení plynových odběrných zařízení pro vytápění a ohřev TUV,

t a k t o :

I. Žaloby se zamítají.

II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení částku 554,- Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

III. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 14.7.2009 č.j. KUOK/57292/2009–2/937, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Šumperk

ze dne 14.4.2002 sp. zn. 80228/2007 VYS/MADU (č.j. MUSP 23674/2009), kterým správní orgán prvního stupně (dále jen „stavební úřad“) vydal Společenství vlastníků jednotek domu Temenická 17 stavební povolení na stavební úpravy bytového domu Šumperk č.p. 2582, Temenická 17, spočívající ve zřízení plynového odběrného zařízení pro vytápění a ohřev TUV na pozemku st. parc. č. 439 v k. ú. Dolní Temenice.

Žalobou podanou v zákonné lhůtě (vedenou původně zdejší soudem pod sp. zn. 22 Ca 266/2009) se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 14.7.2009 č.j. KUOK/58919/2009–2/937, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Šumperk ze dne 20.4.2002 sp. zn. 83166/2007 VYS/MADU (č.j. MUSP 38297/2009), kterým stavební úřad vydal Společenství vlastníků jednotek domu Temenická 15 stavební povolení na stavební úpravy bytového domu Šumperk č.p. 2581, Temenická 15, spočívající ve zřízení plynového odběrného zařízení pro vytápění a ohřev TUV na pozemku st. parc. č. 438 v k. ú. Dolní Temenice.

Usnesením ze dne 16.9.2010 byly obě žaloby spojeny ke společnému projednání a rozhodnutí.

Žalobce v žalobách uplatnil následující žalobní body:

1. Porušení § 77 odst. 5 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „energetický zákon“), neboť stavební povolení je v rozporu s územně energetickou koncepcí města Šumperka z roku 2002, podle které je budování domovních kotlen a individuální odpojování od centrálního zdroje topení nepřípustné. Pro stávající bytové domy připojené na centrální zdroj tepla je centrální zásobování teplem určeno touto územně energetickou koncepcí jako závazná energie pro vytápění a přípravu teplé vody. Toto rozhodnutí je podepřeno multikriteriální analýzou technických, ekologických a ekonomických ukazatelů srovnávaných variant řešení. Územní energetická koncepce města Šumperka má dnes již formu opatření obecné povahy, jak bylo schváleno v rámci územního plánu Zastupitelstvem města Šumperka dne 22.9.2011.
2. Držitel licence na výrobu a rozvod tepelné energie (společnost SATEZA a.s.) nedal souhlas k odpojení od centrálního zdroje tepla, čímž došlo k porušení § 77 odst. 7 energetického zákona, podle něhož je zakázáno na odběrném tepelném zařízení nebo jeho částech, kterými prochází neměřená dodávka tepelné energie, provádět jakékoliv úpravy bez souhlasu držitele licence na výrobu tepelné energie nebo rozvod tepelné energie. Žalobce tuto námitku uplatnil v odvolacím řízení, avšak žalovaný se s touto námitkou nevypořádal, napadené rozhodnutí je proto v tomto směru nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
3. Stavební úřad si nevyžádal stanovisko Státní energetické inspekce, která je podle § 94 odst. 2 energetického zákona a podle § 13 odst. 3 zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o hospodaření energií“), dotčeným správním orgánem ve stavebním řízení. Limitní hodnotou je dle žalobce 700 GJ/samostatný objekt, kdy nelze vycházet z 1 vchodu v domě, ale z hodnoty platné pro všechny vchody v domě, tj. Temenická 15, 17 a 19;
4. Podle § 3 odst. 8 zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), ve znění pozdějších předpisů (dále jen

„zákon o ochraně ovzduší“), jsou právnické a fyzické osoby povinny, je-li to pro ně technicky možné a ekonomicky přijatelné, u nových staveb nebo při změnách stávajících staveb využít centrálních zdrojů tepla, popřípadě alternativních zdrojů, pokud je jejich provozování v souladu s tímto zákonem a předpisy vydanými k jeho provedení. Současně jsou povinny ověřit technickou a ekonomickou proveditelnost kombinované výroby tepla a energie. Stavební úřad se musí splněním těchto podmínek vždy zabývat a zkoumat je. Vzhledem k tomu, že zákon o ochraně vzduší posuzování výše zmíněných kritérií technické proveditelnosti a ekonomické přijatelnosti blíže nespecifikuje, musí být z rozhodnutí stavebního úřadu seznatelné, jak splnění obou kritérií posoudil. V posuzované věci vycházely správní orgány toliko z ekonomického propočtu stavebníka, který vypracoval předseda společenství vlastníků. Správní orgány si nijak neověřily, zda jím uváděné údaje odpovídají skutečnosti, resp. z napadeného rozhodnutí to nijak nevyplývá. Podle propočtů žalobce činí pořizovací cena kotelny nejméně 710.000,- Kč; stavebníky uváděná cena 600.000,- Kč není ničím podložena. Ve výpočtu stavebníku chybí náklady na elektrickou energii představující podle žalobce min. 17.493,50 Kč ročně, mzda topiče – cca. 10.000,- Kč až 20.000,- Kč ročně, pojištění majetku – cca. 3.000,- Kč ročně a způsob financování. Výpočty má za natolik složité, že je k nim třeba odborných znalostí, proto navrhuje přibrání znalce z oboru energetika. Žalobce má současně za to, že musejí být zohledněna i kritéria ekologická.

5. Podle žalobce by kvalifikované ekonomické posouzení měl zpracovat znalec z oboru energetika, který by věc posoudil v širších souvislostech a v souladu s výkladem Ministerstva životního prostředí ČR.
6. Při hodnocení ekonomické přijatelnosti nebylo přihlédnuto k tomu, že odpojením domu od centrálního zdroje se snižuje účinnost rozvodu tepla a tepelného zdroje, čímž dochází k poškození a znehodnocování majetku žalobce, a to též v souvislosti k nutnému zvyšování cen pro odběratele, kteří se prozatím neodpojili. To v konečném důsledku povede k odpojení všech a k rozpadu sítě centrálního zdroje tepla.
7. Správní orgány měly v řízení zkoumat též, zda odpojením domu nedojde k narušení pohody bydlení v městě, což však neučinily, když nepřihlédly k námitkám žalobce, že pohoda bydlení v městě bude narušena s rostoucí cenou tepla v důsledku odpojování. Navíc město ani nemůže připustit živelné odpojování, když by tím porušilo zájem na ochraně zájmu svých občanů, kteří jsou připojeni na centrální zdroj tepla.
8. Shora nastíněným rozpadem sítě centrálního zdroje tepla dojde
 - a) ke zmaření investic vlastníka těchto zařízení a
 - b) k nutnosti dalších investic do domovních kotlen těmi, kdo se dosud neodpojili.

Žalovaný ve vyjádření navrhl zamítnutí žalob jako nedůvodných, přičemž k jednotlivým žalobním bodům uvedl následující:

1. Územní energetická koncepce města Šumperka z roku 2002 nebyla zapracována do územního plánu města a není možné se na ni odvolávat jako na závazný dokument. Souhlasné stanovisko dal dotčený orgán RŽP ze dne 20.8.2007, jehož podmínky byly zapracovány do podmínek stavebního povolení. Soulad s energetickou koncepcí nemá právní oporu v ochraně ovzduší, jedná se o koncepci, ale ne o nařízení. Nyní již nemůže být zohledněna jako závazná součást územního plánu, neboť ten byl schválen Zastupitelstvem městy Šumperka až po vydání napadeného rozhodnutí.
2. Žádný zákon nedává obcím právo zakázat přechod na individuální výrobu tepelné energie, ani v územním plánu nelze stanovit příkazem způsob vytápění, vždy musí

být navrženy alternativy.

3. V daném případě se podle § 4 zákona o ochraně ovzduší jedná o malý spalovací stacionární zdroj. K těmto malým zdrojům se Státní energetická inspekce nevyjadřuje (SEI Olomouc Ing. Štugel), což bylo potvrzeno i novým stanoviskem.
4. Ekonomické posouzení neukládá stavební zákon, ale zákon o ochraně ovzduší, ale ani ten nespecifikuje, co to ekonomická přijatelnost je a jak se počítá.
5. Znalecké posouzení zákon nevyžaduje, navíc žalobce nepředložil po dobu celého správního řízení vyhodnocení vlastní.
- 6., 8. Preferováním určitého druhu vytápění by obec porušila předpisy o ochraně hospodářské soutěže, a to § 3 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně hospodářské soutěže“). Odpojení od centrálního zdroje tepla je řešeno smluvním vztahem mezi odběratelem a dodavatelem a není předmětem stavebního řízení. Společnost SATEZA a.s. je pouhým nájemcem objektu kotlen a výrobcem tepla, není tedy podle § 109 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), účastníkem stavebního řízení.
7. Pohoda bydlení se v dané lokalitě nezhorší, což dokazují studie zpracované firmou ATEM Praha pro odbor životního prostředí Městského úřadu v Šumperku. Podle této studie přitom nové kondenzační kotle nenaruší životní prostředí, zatímco stávající kotelna ano.

Krajský soud již o věcech rozhodoval rozsudkem ze dne 20.10.2010 č.j. 22 Ca 233/2009-31, ten však byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 4.3. 2011 č.j. 7 As 15/2011-68 z důvodu nedodržení procesního postupu ve vztahu k osobám zúčastněným na řízení.

V soudním řízení uplatnil práva osoby na řízení zúčastněné JUDr. J.O., který se vyjádřil k žalobním bodům 1. a 4.:

1. pokud jde o nový územní plán, jedná se o dokument, který byl přijat 2 roky po právní moci napadeného rozhodnutí. Nemělo by být tedy k němu ani nyní při přezkumu napadeného rozhodnutí přihlíženo, neboť v době vydání napadeného rozhodnutí ani neexistoval.
4. dnes již provozovaná kotelna je vybavena 2 ks ekologických kondenzačních kotlů 5. generace s atestem „ekologicky šetrný výrobek“. Jejich účinnost dosahuje 96% - 106% a umožňují plynulou regulaci v rozsahu 20% - 100% instalovaného výkonu každého z kotlů. Kotle pracují ve zcela automatickém režimu a jsou vybaveny automatickou ekvitermní regulací. K jejich nejhorší účinnosti se klasické plynové kotle, které jsou instalovány ve stávajících zdrojích centrálního zásobování, toliko přibližují při svém provozu v optimálním režimu. Fixní provozní náklady (roční odborná prohlídka spalinových cest 400,- Kč, měření emisí kotlů 800,- Kč, roční servis 4.050,- Kč, revize plynového zařízení 334,- Kč a odměna za dohled v kotelně 9.000,- Kč) představují toliko 14.584,- Kč. Spotřebovaná elektrická energie představuje náklad 10.743,- Kč ročně. Pokud žalobce argumentuje náklady na odpojení od centrálního zdroje, není osobě zúčastněné na řízení známo, jak k nim žalobce dospěl. Přerušování potrubí a jeho trvalé uzavření je zahrnuto v ceně nové kotelny a bylo uhrazeno stavebníky. Pokud jde o následně vynaložené náklady, jde o obecnou investici vyvolanou rapidním poklesem spotřeby tepla v Šumperku, a to v důsledku zateplování domů a v důsledku

instalace termostatických ventilů, nikoli v důsledku odpojení domů Temenická 15 a Temenická 17.

Krajský soud proto znovu přezkoumal napadená rozhodnutí žalovaného, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu [§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“)], a dospěl k závěru, že žaloby nejsou důvodné.

Z obsahu správních spisů soud zjistil, že po správních řízeních, v nichž žalobce uplatňoval námitky obdobné žalobním bodům, rozhodl stavební úřad ve věcech rozhodnutími ze 14. a 20.4.2009, jimiž vydal pro předmětné stavby stavební povolení, kde k těmto námitkám uvedl, že podle stanovisek Městského úřadu Šumperk, odboru životního prostředí, jako orgánu ochrany ovzduší, jsou předmětné akce možné; u malých stacionárních zdrojů pak orgán ochrany ovzduší vydává jen stanoviska, až u středních a větších zdrojů závazná stanoviska. Stavební úřad vycházel přitom m.j. i z nově zpracovaných studií pro životní prostředí z r. 2007 zpracovaných firmou ATEM – Ateliér ekologických modelů Praha pro Město Šumperk. Tyto studie (za situace, kdy se modernizace stávající kotelny neplánuje) vyznívají lépe pro navrhované kondenzační plynové kotle. Jde přitom o modernizaci vytápění, když budou instalovány kondenzační kotle 5. třídy schválené jako výrobek šetrný k životnímu prostředí s certifikátem ekologický výrobek. Pokud jde o vyjádření Státní energetické inspekce, ta se vyjadřuje jen ke zdrojům s výkonem přesahujícím 200 kW. Stavební úřad dále odkazuje na § 4 odst. 2 písm. a) vyhl. č. 195/2007 Sb., podle něhož se závazná stanoviska nevydávají u samostatně stojících budov s roční spotřebou do 700 GJ, přičemž rozhodující je součet všech druhů energie. Tato hodnota u jednotlivých domů není překročena. Bytové domy (vchody) jsou sice postaveny v jedné řadě, ale jedná se o samostatné domy vždy o dvou vchodech s dilatační spárou mezi nimi. Jedná se o samostatné jednotky se samostatným plynovým odběrným zařízením pro vytápění s vlastním měřením odběrů tepla, plynu i vody. U vytápění daného objektu dále nejde již o vytápění z centrálního zdroje tepla sídliště, ale o blokové vytápění z kotelen vzniklých dříve z původních výměňkových stanic. Pokud se týká energetického konceptu města, ten je neopominutelným podkladem pro předmětná řízení, nejedná se však o závazný dokument, když Město Šumperk není krajem, hlavním městem ani statutárním městem (§ 1 odst. 1 nař. vl. č. 195/2001 Sb.). V místním programu přitom nelze zvolit jako opatření závaznost využití centrálního zdroje tepla. Zákon nestanoví povinnost provozovatele malých zdrojů dodržovat povinnosti a zákazy vyplývající z místních programů. V případě (ne)využití centrálního zdroje tepla je třeba dle § 3 odst. 8 zákona o ochraně ovzduší posuzovat odpojení individuálně a prokázat příp. technickou nemožnost a ekonomickou nepřijatelnost pro jeho využití. Nelze tedy stanovit, že jakékoli odpojení od centrálního zdroje tepla není možné – to by odporovalo § 3 odst. 8 zákona o ochraně ovzduší. S ohledem na to, že § 3 odst. 8 zákona o ochraně ovzduší nestanoví způsob prokazování ekonomické nepřijatelnosti, vyšel stavební úřad z ekonomických rozvah stavebníků, který nebyl orgánem ochrany ovzduší zpochybněn. Stavba přitom nezasáhne ani do odběrného zařízení nebo jeho části, jimiž by procházela neměřená dodávka tepelné energie u stávajícího dodavatele (§ 77 odst. 7 energetického zákona), když odpojení bude provedeno až za hlavními uzávěry zaslepením. Dále stavební úřad odkazuje na nález Ústavního soudu ČR ze dne 18.3.1997 publikovaný pod č. 71/1997 Sb., podle něhož preferováním určitého druhu vytápění a stanovením okruhu topného média jeho vymezením by obec

porušila předpisy o ochraně hospodářské soutěže. Proti těmto rozhodnutím podal žalobce odvolání, v nichž uplatnil námitky obdobné žalobním bodům. Odvolání žalobce byla zamítnuta napadenými rozhodnutími, která jakkoli jsou 5- a 7-stránková, k odvolacím námitkám se vyjadřují na necelé 1 straně tak, že pokud jde o tvrzený rozpor s § 77 odst. 7 energetického zákona, z dokumentace jednoznačně vyplývá, že stavba nezasáhne do odběrného energetického zařízení nebo jeho části, kterým prochází neměřená dodávka tepelné energie u stávajícího dodavatele. Odpojení bude provedeno za hlavními uzávěry zaslepením, připojení ke zdroji tepla tak zůstane zachováno. Společnost SATEZA neprokázala, že by byla vlastníkem teplovodu v domě, neprokázal to ani žalobce, proto tato firma není účastníkem řízení, jsouc jen smluvním dodavatelem služby. Pokud se namítá nedostatek vyjádření Státní energetické inspekce, pak s ní stavební úřad věc konzultoval a Státní energetická inspekce jednoznačně sdělila, že posuzované stavby posuzuje jako zdroje tepla do 1 MW. Ekonomické posouzení stavební zákon neukládá, takové posouzení vyžaduje zákon o ochraně ovzduší, ovšem ani ten nespecifikuje, co je ekonomická přijatelnost a jak se počítá. Ekonomické hodnocení vypracoval stavebník podle doloženého vyúčtování v jednotlivých letech. Cena od dodavatele tepla je 646,35 Kč/GJ, zatímco u domu v sousedství, který již je vytápěn kondenzačními kotli, představuje jen 316,34 Kč/GJ, což je cena téměř poloviční. Z vývoje cen dodavatele tepla za 6 let přitom vyplývá, že došlo takřka ke zdvojnásobení ceny tepla. Zákon nepožaduje ani zpracování ekonomického posouzení soudním znalcem, navíc žalobce po celou dobu nepředložil vlastní hodnocení, ač k tomu měl po celou dobu řízení možnost. Odvolací orgán zde zdůraznil koncentrační zásadu vyjádřenou v § 82 odst. 4 správního řádu a v § 112 stavebního zákona, kdy zdůraznil, že od oznámení zahájení nového projednání nebyl ve stanovené lhůtě 10 dnů od doručení tohoto oznámení žádný takový důkaz požadován. Pokud jde o pohodu bydlení, je žalovaný tohoto názoru, že se v dané lokalitě nezhorší, což dokazují i studie zpracované firmou ATEM Praha pro orgán ochrany ovzduší.

Pokud žalobce v žalobním bodě 1. namítá nesoulad odpojení navrhovaných objektů od centrálního zdroje tepla, krajský soud v souladu se svou dosavadní rozhodovací praxí zejm. ve věcech žalobce proti žalovanému (srov. rozsudky zdejšího soudu sp. zn. 22 Ca 426/2007 či 22 Ca 332/2008) setrvává na názoru, že prokáže-li společenství vlastníků jednotek jednoznačně a přesvědčivě, že využití centrálního zdroje tepla je pro něj – ve srovnání s možností využití vlastní plynové kotelny – ekonomicky nepřijatelné, má v přiměřené míře svobodu volby systému vytápění (této problematice se dotýká z jiného úhlu pohledu i nálezný Ústavního soudu Pl. ÚS 37/96, publikovaný pod č. 71/1997 Sb.). Zájmy provozovatele centrálního zdroje tepla a občanů města Šumperka jako celku jsou přitom dostatečně chráněny ustanovením § 3 odst. 8 zákona o ochraně ovzduší. Za této situace stavební úřad nemůže – jak se nesprávně domnívá žalobce – zamítnout žádost o vydání stavebního povolení s odůvodněním, že podle příslušné územní energetické koncepce je odpojování od centrálního zdroje tepla nepřípustné (§ 77 odst. 5 energetického zákona), neboť, jakkoli je územní energetická koncepce podle § 4 odst. 3 zákona o hospodaření energií neopomenutelným podkladem pro územní plánování, nesmí být v rozporu s ustanovením § 3 odst. 8 zákona o ochraně ovzduší.

Argumentace územní energetickou koncepcí, která nebyla v době vydání napadeného rozhodnutí pojata do územního plánu, je navíc v případě Města Šumperka zcela nepřipadná.

Dle § 4 odst. 2 zák. č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o hospodaření energií“) územní energetickou koncepci pořizuje pro svůj územní obvod krajský úřad, Magistrát hlavního města Prahy a magistráty statutárních měst (dále jen "pořizovatel") v přenesené působnosti. Územní energetická koncepce je součástí územně plánovací dokumentace.

Dle § 4 odst. 3 zákona o hospodaření energií obec má právo pro svůj územní obvod nebo jeho část pořídit v přenesené působnosti územní energetickou koncepci v souladu se státní energetickou koncepcí. Územní energetická koncepce je neopomenutelným podkladem pro územní plánování.

Zákon o hospodaření energií je v těchto ustanoveních terminologicky nedůsledný, kdy totožným názvem „územní energetická koncepce“ nazývá dva dokumenty odlišné povahy. Zatímco územní energetická koncepce statutárních měst, Hlavního města Prahy a krajů jsou ze zákona součástí územního plánu (§ 4 odst. 2 zákona o hospodaření energií), územní energetické koncepce jiných obcí jsou toliko neopomenutelným podkladem pro další územní plánování (§ 4 odst. 3 zákona o hospodaření energií). Tato povaha dvou druhů územní energetické koncepce (součást územně plánovací dokumentace vs. podklad územního plánování) předurčuje závaznost každého z těchto druhů územní energetické koncepce.

Soud na tomto místě toliko připomíná, že Město Šumperk není statutárním městem [§ 4 odst. 1 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů].

Dle § 25 stavebního zákona územně plánovací podklady tvoří územně analytické podklady, které zjišťují a vyhodnocují stav a vývoj území a územní studie, které ověřují možnosti a podmínky změn v území; slouží jako podklad k pořizování politiky územního rozvoje, územně plánovací dokumentace, jejich změně a pro rozhodování v území.

Dle § 43 odst. 5 stavebního zákona územní plán je závazný pro pořízení a vydání regulačního plánu zastupitelstvem obce, pro rozhodování v území, zejména pro vydávání územních rozhodnutí. Poskytování prostředků z veřejných rozpočtů podle zvláštních právních předpisů na provedení změn v území nesmí být v rozporu s vydaným územním plánem. Územní plán hlavního města Prahy je závazný též pro územní plán vydaný pro vymezenou část území hlavního města Prahy.

Z uvedených zákonných ustanovení jednoznačně vyplývá, že pro rozhodování v území, tzn. pro rozhodování stavebního úřadu i žalovaného, je územní plán jako jeden z druhů územně plánovací dokumentace, závazné však nejsou samy o sobě územně plánovací podklady.

Krajský soud proto dospěl k závěru, že závazným dokumentem pro rozhodování v území je jen taková územní energetická koncepce, která je součástí územně plánovací dokumentace, t.j. územní energetická koncepce statutárního města, Hlavního města Prahy či kraje. Jen taková územní energetická koncepce má totiž závaznou povahu, přičemž jen dokument přijatý na základě

zákonného zmocnění, tzn. dokument, jehož závaznost stanoví zákon, může ukládat práva a povinnosti. Jen závazná územní energetická koncepce pak může vést k důsledkům předvídaným v § 77 odst. 5 energetického zákona, tzn. k závaznosti ve vztahu k možnosti odpojení od centrálního zdroje tepla.

V posuzovaném případě však územní energetická koncepce města Šumperka, které není městem statutárním, není závazná sama o sobě jen proto, že by byla součástí územně plánovací dokumentace (§ 4 odst. 2 zákona o hospodaření energií), závaznou se může stát až v případě, až se součástí územně plánovací dokumentace stane (§ 43 odst. 5 stavebního zákona).

Pokud byl až po vydání napadeného rozhodnutí schválen územní plán odvolávající se na uvedenou Energetickou koncepci města Šumperka, pak k němu soud nemůže přihlížet s ohledem na § 75 s.ř.s., podle něhož je pro soud závazný skutkový a právní stav, který tu byl právě v době vydání napadeného rozhodnutí, nikoli později. Proto soud i zamítl návrh na doplnění dokazování územním plánem města Šumperka.

Co do žalobního bodu 2. žalobce v odvolání namítal, že ve stavebním řízení nebylo doloženo stanovisko držitele licence na výrobu a distribuci tepla společnosti SATEZA a.s. podle § 77 odst. 7 energetického zákona s tím, že navrhovaným odpojením od centrálního zdroje tepla dojde ke změnám hydraulických poměrů v neměřené části systému centrálního zdroje tepla. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatoval, že podle § 77 odst. 7 energetického zákona je souhlas nutný při úpravách odběrného tepelného zařízení nebo jeho částí, kterým prochází neměřená dodávka tepelné energie. Podle názoru žalovaného však v daném případě k žádnému takovému zásahu nedochází, kdy změnu hydraulických poměrů za takový zásah považovat nelze. Žalovaný se tedy s touto odvolací námitkou žalobce vypořádal a uvedl zcela přezkoumatelným způsobem, z jakých důvodů ji považuje za nedůvodnou. Podle § 71 odst. 1 písm. d) s.ř.s. musí žaloba mj. obsahovat tzv. žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Žalobce je tedy povinen v žalobě vyličit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnost. Žalobce ovšem v žalobě neuvedl, proč má být shora uvedený závěr žalovaného nezákonný, krajský soud se proto dále tímto žalobním bodem dále nezabýval.

Pokud nebylo doloženo stanovisko Státní energetické inspekce podle § 94 odst. 2 energetického zákona [žalobní bod 3)], pak žalovaný v napadených rozhodnutích zdůrazňuje jen, že se jedná o zdroj tepla do 1 MW. Prvostupňové správní rozhodnutí však výslovně akcentuje závěr převzatý ze stanoviska Státní energetické inspekce ze dne 3.11.2008, podle kterého se taková závazná stanoviska nevydávají dle § 2 odst. 4 vyhl. č. 195/2007 Sb., kterou se stanoví rozsah stanovisek k politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci, závazných stanovisek při ochraně zájmů chráněných zákonem č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů, a podmínky pro určení energetických zařízení (dále jen „vyhl. č. 195/2007 Sb.“).

Podle § 2 odst. 4 písm. b) bodu 2. vyhl. č. 195/2007 Sb. závazná stanoviska se nevydávají v územním a stavebním řízení u staveb - u energetických zařízení - u zdrojů tepla do výkonu 1 MW_t a zdrojů elektřiny využívajících tepelné procesy s výkonem do 5 MW_e. Dále při aplikaci plynových turbin do 1 MW_e a při užití spalovacích motorů do 500 kW_e.

V daném případě je z obsahu spisů zjevné, že se jedná o zdroj tepla do 1 MW, proto lze zejm. stavebnímu úřadu přisvědčit, že dle výslovného ust. § 2 odst. 4 písm. b) bod 2. vyhl. č. 195/2007 Sb. není v posuzovaném případě třeba závazného stanoviska Státní energetické inspekce.

Jakkoli tak sice lze přisvědčit žalobci v tom, že odůvodnění rozhodnutí žalovaného jistě není přesvědčivé a úplné, správní rozhodnutí I. a II. stupně posuzuje zdejší soud jako celek, kdy z napadených rozhodnutí lze seznat alespoň tu nejzákladnější úvahu žalovaného o tom, že se ztotožnil s argumentací stavebního úřadu, který vycházel z výluky z vydávání závazných stanovisek, jak ji stanoví právě § 2 odst. 4 vyhl. č. 195/2007 Sb. Tuto situaci hodnotí krajský soud jako hraniční pro přezkoumatelnost napadených rozhodnutí, ovšem (jak je již shora uvedeno) dospěl k závěru, že jakkoli jsou v tomto směru rozhodnutí žalovaného odůvodněna stroze a lakonicky, lze při spojení úvah žalovaného a úvah stavebního úřadu tyto přezkoumat, když jsou z kontextu rozhodnutí obou stupňů správních úřadů alespoň seznatelné.

Nedůvodný je odkaz žalobce na limitní hodnotu 700 GJ/samostatně stojící budovu. Jak již krajský soud konstatoval, na posuzovaný případ dopadá výluka z poskytování závazného stanoviska podle § 2 odst. 4 písm. b) bodu 2. vyhl. č. 195/2007 Sb.

Podle tohoto ustanovení závazná stanoviska se nevydávají v územním a stavebním řízení u staveb - u energetických zařízení - u zdrojů tepla do výkonu 1 MW_t a zdrojů elektřiny využívajících tepelné procesy s výkonem do 5 MW_e. Dále při aplikaci plynových turbin do 1 MW_e a při užití spalovacích motorů do 500 kW_e.

Hodnota 700 GJ/samostatně stojící objekt (nešťastně v rozporu se stanoviskem SEI uvedená v rozhodnutí stavebního úřadu) je však důvodem pro jinou výluku z poskytování závazných stanovisek, uvedenou v § 2 odst. 4 písm. a) vyhl. č. 195/2007 Sb.: „závazná stanoviska se nevydávají v územním a stavebním řízení u staveb - u samostatně stojících budov s roční spotřebou energie do 700 GJ, přičemž je rozhodující součet všech druhů energie.“

V posuzovaném případě se nejedná o stavbu samostatně stojící budovy, ale o stavbu zdroje tepla. Na posuzovaný případ tak nemůže dopadat ust. § 4 odst. 2 písm. a) vyhl. č. 195/2007 Sb., které se vztahuje na stavby samostatně stojících budov. Naopak je třeba užít ust. § 4 odst. 2 písm. b) cit. vyhl. upravující případy staveb zdrojů tepla.

Důvodným pak krajský soud neshledal ani 4. žalobní bod.

Podle § 3 odst. 8 zákona o ochraně ovzduší jsou právnické a fyzické osoby povinny, je-li to pro ně technicky možné a ekonomicky přijatelné, u nových staveb

nebo při změnách stávajících staveb využít centrálních zdrojů tepla, popřípadě alternativních zdrojů, pokud je jejich provozování v souladu s tímto zákonem a předpisy vydanými k jeho provedení. Současně jsou povinny ověřit technickou a ekonomickou proveditelnost kombinované výroby tepla a energie.

Lze přisvědčit žalobci, že ze systematiky zákona o ochraně ovzduší je logicky dovoditelné, že povinnosti právnických a fyzických osob stanovené v § 3 tohoto zákona musí být splněny vždy, pokud jde o novou stavbu nebo změnu stavby stávající, a stavební úřad se proto musí splněním těchto podmínek vždy zabývat a zkoumat je. Vzhledem k tomu, že zákon o ochraně vzduší posuzování výše zmíněných kritérií technické proveditelnosti a ekonomické přijatelnosti blíže nespecifikuje, musí být z rozhodnutí stavebního úřadu seznatelné, jak splnění obou kritérií posoudil.

Jakkoli opět rozhodnutí žalovaného neoplývají podrobným odůvodněním, i zde jsou úvahy správních orgánů seznatelné z rozhodnutí stavebního úřadu ve spojení s převzetím jeho závěrů žalovaným. Stavebníci předložili vyúčtování dodávky tepla z dosud využívaného centrálního zdroje za r. 2003-8, kdy tyto porovnali s náklady na pořízení stavby, jeho provoz a na dodávky plynu, přičemž reálně vycházeli z 10-leté životnosti nových kotlen. Jejich výpočet byl v řízení před soudem zpochybněn žalobcem a jeho výpočtem, proto soud doplnil dokazování a zjistil:

a) z faktur za dodávku tepla z centrálního zdroje pro domy Temenická 15 a Temenická 17 za poslední zúčtovací období předcházející napadenému rozhodnutí (t.j. za rok 2008), že náklady za dodávku tepla a za ohřev teplé vody činily při tomto způsobu vytápění v případě domu Temenická 15 částku 362.008,46 Kč, v případě domu Temenická 17 částku 288.797,18 Kč; přičemž spotřebované teplo představuje u domu Temenická 15 celkem 589,56 GJ, u domu Temenická 17 celkem 471,54 GJ

b) z cenové nabídky a smlouvy o dílo TPV mont s.r.o., že náklady na výstavbu nové plynové kotelny činí v případě domu Temenická 15 částku 617.261,- Kč, v případě domu Temenická 17 částku 569.941,- Kč;

soud dále při přepočtu energie v GJ na energii v kWh vycházel z obecného fyzikálního vzorce $1 \text{ MWh} = 3,6 \text{ GJ}$; spotřebovaná energie tak po tomto přepočtu činí v případě domu Temenická 15 za rok 163.766,7 kWh, v případě domu Temenická 17 za rok 130.983,3 kWh,

c) z ceníku Severomoravské plynárenské, a.s., pro rok 2008, že pro určení ceny je třeba spotřebu energie v kWh přepočítat na m^3 plynu podle vzorce $1 \text{ m}^3 = 10,55 \text{ kWh}$. Takto přepočtená spotřeba energie tedy činí v případě domu Temenická 15 15.522,91 m^3 , v případě domu Temenická 17 pak 12.415,48 m^3 ;

d) z téhož ceníku, že platba za dodávku plynu se skládá z ceny za odebraný plyn (v Kč/kWh) a z kapacitní složky ceny (v Kč/ m^3);

e) z téhož ceníku, že pro místo roční spotřeby s ročním odběrem nad 63.000 kWh je třeba měsíční platbu za kapacitní složku ceny určit dle vzorce:

$$MP_{rk} = (C_{rk} \times RK) / 12,$$

kde: C_{rk} = součet cen za kapacitu dle ceníku;

RK = kapacita v místě spotřeby určená dle vzorce:

$$RK = RS / LF_t,$$

kde: RS = roční odběr v místě spotřeby v m^3 ,

$$LF_t = 110,$$

přičemž součet cen za kapacitu dle ceníku (C_{rk}) činí 183,10637 Kč/m³,

soud proto provedl výpočet této ceny za plyn podle uvedeného vzorce a zjistil, že celková měsíční platba za kapacitní složku ceny by v případě domu Temenická 15 činila 1.809,49 Kč, tzn. 21.713,87 Kč ročně, v případě domu Temenická 17 pak 1.447,26 Kč měsíčně, t.j. 17.367,11 Kč ročně;

- f) z téhož ceníku, že celková konečná cena za odebraný plyn činila 1,21192 Kč/kWh, tzn. v případě domu Temenická 15 částku 166.783,20 Kč ročně, v případě domu Temenická 17 pak 133.396,- Kč ročně;

náklady na dodávku plynu by tak celkem ročně činily v případě domu Temenická 15 částku 188.497,10 Kč, po připočtení 9% DPH částku 205.461,90 Kč ročně, v případě domu Temenická 17 částku 150.763,20 Kč ročně, po připočtení 9% DPH částku 164.331,80 Kč ročně,

při uvažované 10-leté životnosti kotelny by pak průměrné náklady na její pořízení připadající na 1 rok činily v případě domu Temenická 15 částku 61.726,10 Kč, v případě domu Temenická 17 částku 56.994,10 Kč;

součet ročních nákladů na pořízení kotelny a za dodávku plynu tak činí v případě domu Temenická 15 částku 267.188,- Kč, v případě domu Temenická 17 částku 221.325,90 Kč;

i kdyby soud vycházel z žalobcova výpočtu a zohlednil dále žalobcem prezentované další roční náklady (na elektrickou energii mzdu topiče a pojištění majetku) ve výši 30.493,50 Kč/dům/rok, jakož i žalobcem uvažované jednorázové náklady 156.000,- Kč (t.j. 15.600,- Kč ročně) v případě každého z domů*), pak by celkové roční náklady činily v případě domu Temenická 15 částku 313.218,50 Kč, v případě domu Temenická 17 částku 267.419,40 Kč;

úspora vzniklá přechodem na jiný způsob vytápění tak představuje v případě domu Temenická 15 částku 48.789,96 Kč ročně, t.j. při uvažované životnosti kotelny 10 let za celou tuto dobu celkem **487.899,60 Kč**; u domu Temenická 17 částku 21.377,78 Kč ročně, t.j. za 10 let **213.777,80 Kč**.

Uvedenou úsporu v řádu statisíců korun, které mohou být stavebníky vynaloženy jinak (k opravám domu, jeho zhodnocování, příp. i k vlastní osobní spotřebě) soud považuje za úsporu natolik vysokou, že dospěl k závěru, že další odběr tepla z centrálního zdroje představuje pro stavebníky alternativu ekonomicky nepřijatelnou. Krajský soud proto uzavírá, že podmínky § 3 odst. 8 zákona o ochraně ovzduší pro vznik povinnosti připojení stavebníků využít centrálního zdroje tepla nebyly v posuzovaném případě naplněny; taková povinnost stavebníkům nevznikla.

Pro úplnost krajský soud dodává, že pro uvedené výpočty užil toliko shora uvedené podklady a postupy prostého matematického sčítání, násobení a dělení, tj. znalosti na úrovni učiva I. stupně základní školy; nejedná se tedy o úkony, k nimž by bylo třeba znalostí odborných, a proto byl návrh žalobce na zpracování znaleckého posudku z oboru energetika, příp. výsledku odborníka, který pro žalobce zpracoval jím předložený výpočet, zamítnut.

Co do žalobních bodů 5., 6., 8. nezbyvá krajskému soudu než zopakovat doslovné znění § 3 odst. 8 zákona o ochraně ovzduší: „*Právnícké a fyzické osoby*

*) soud se důvodností těchto nákladů s ohledem na výsledek výpočtu a z toho plynoucí závěry pro nadbytečnost již dále nezabýval

*jsou povinny, je-li to **pro ně** technicky možné a ekonomicky přijatelné, u nových staveb nebo při změnách stávajících staveb využít centrálních zdrojů tepla, zákonem a předpisy vydanými k jeho provedení. Současně jsou povinny ověřit technickou a ekonomickou proveditelnost kombinované výroby tepla a energie.“*

Z uvedeného citovaného znění zákona vyplývá, že ekonomická přijatelnost se u využívání centrálního zdroje tepla hodnotí jen a pouze ve vztahu ke stavebníkovi, nikoli k provozovateli centrálního zdroje, k obyvatelům určité oblasti či ve vztahu k obecnímu majetku.

Námítky směřující k potřebnosti posouzení ekonomické přijatelnosti stavby pro subjekty odlišné od stavebníka tak nemají oporu v právním řádu ČR, a proto je shledal soud nedůvodnými.

Žalobní bod 7. pak operuje pojmem „*pohoda bydlení*“, ten dříve byl v právním řádu ČR jako kritérium pro povolení stavby určen v ust. § 4 odst. 1 větě druhé vyhl. č. 137/1998 Sb.: „*Umístění staveb musí odpovídat urbanistickému a architektonickému charakteru prostředí a požadavkům na zachování pohody bydlení.*“ Citované ustanovení však bylo s účinností od 1.1.2007 zrušeno a nahrazeno novým, jasnějším požadavkem obsaženým v návěti § 10 odst. 1 vyhl. č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby. Dle tohoto ustanovení stavba musí být navržena a provedena tak, aby neohrožovala život a zdraví osob nebo zvířat, bezpečnost, zdravé životní podmínky jejich uživatelů ani uživatelů okolních staveb a aby neohrožovala životní prostředí nad limity obsažené v jiných právních předpisech.

Otázka zvýšení ceny energie v jiných nemovitostech ve městě tak není dle citovaného ustanovení relevantním kritériem pro povolování staveb, když tato otázka se netýká:

- a) života ani zdraví osob ani zvířat;
- b) bezpečnosti uživatelů stavby ani staveb okolních;
- c) zdravých životních podmínek; ani
- d) limitního ohrožení životního prostředí.

Stavební úřad se navíc z pohledu § 10 odst. 1 vyhl. č. 268/2009 Sb. stavbou zabýval, když výslovně odkazuje na studie ATEM, podle nichž stávající kotelna zhoršuje kvalitu ovzduší, zatímco nová kotelna při použití kondenzačních kotlů ovzduší ohrožovat nebude. Instalovány přitom mají být kondenzační kotle 5. třídy, které jsou výrobkem šetrným k životnímu prostředí s certifikátem ekologický výrobek (srov. str. 6 rozhodnutí stavebního úřadu).

Ani poslední z žalobních bodů tak krajský soud neshledal důvodným, a proto žaloby podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s.ř.s., když procesně úspěšnému žalovanému vznikly nad rámec jeho běžné úřední činnosti náklady cestovního k dvěma jednáním soudu a zpět v celkové výši 554,- Kč.

Osobě zúčastněné na řízení nebyla náhrada nákladů přiznána, když tato se náhrady nákladů řízení vzdala (§ 60 odst. 5 s.ř.s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je **m o ž n o** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

V Ostravě dne 21. února 2012

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu